

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ محمد صالح المنجد حفظه الله تعالى

موضوع:

عقاید؛ شناخت خلفاء خداوند؛ عترت و اهل بیت پیامبر خاتم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرسش

نویسنده: ناصر

تاریخ: ۱۳۹۹/۶/۱۵

آیا قیام زید بن علی مورد تأیید اهل بیت علیهم السلام بود؟ اگر نبود، چرا صریحاً مخالفت نکردند؟ آیا این درست است که بگوییم هیچ یک از ائمه، قلباً با هیچ یک از قیام‌ها موافق نبودند، اگر چه درباره‌ی برخی از آن‌ها سکوت کردند، نه از باب تأییدشان، بلکه به دلیل نداشتن یاران کافی برای گرفتن حکومت از ظالمان و طاغوتیان؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۹/۶/۲۰

امامان اهل بیت علیهم السلام با توجه به فراهم نبودن شرایط لازم و عدم آمادگی کافی مردم برای ایجاد و حفظ حکومت آنان، با قیام زید بن علی رضی الله عنه موافق نبودند و عدم موافقت خود را هم صریحاً اعلام کردند؛ چنانکه به عنوان نمونه، روایت شده است: «أَنَّ زَيْدَ بْنَ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ دَخَلَ عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَمَعَهُ كُتُبٌ مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ يَدْعُونَهُ فِيهَا إِلَى أَنْفُسِهِمْ وَيُخْبِرُونَهُ بِاجْتِمَاعِهِمْ وَيَأْمُرُونَهُ بِالْخُرُوجِ، فَقَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: هَذِهِ الْكُتُبُ ابْتِدَاءٌ مِنْهُمْ أَوْ جَوَابٌ مَا كُتِبَتْ بِهِ إِلَيْهِمْ وَدَعَوْتُهُمْ إِلَيْهِ؟ فَقَالَ: بَلِ ابْتِدَاءٌ مِنَ الْقَوْمِ لِمَعْرِفَتِهِمْ بِحَقِّنَا وَبِقَرَابَتِنَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَلَمَّا يَجِدُونَ فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ وُجُوبِ مَوَدَّتِنَا وَفَرْضِ طَاعَتِنَا، وَلَمَّا نَحْنُ فِيهِ مِنَ الصِّبْقِ وَالصَّنْكَ وَالْبَلَاءِ، فَقَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ الطَّاعَةَ مَفْرُوضَةٌ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَسُنَّةٌ أَمْصَاهَا فِي الْأَوَّلِينَ وَكَذَلِكَ يُجْرِيهَا فِي الْآخِرِينَ، وَالطَّاعَةُ لَوَاحِدٍ مِنَّا وَالْمَوَدَّةُ لِلْجَمِيعِ، وَأَمْرُ اللَّهِ يَجْرِي لِأَوْلِيَائِهِ بِحُكْمِ مَوْصُولٍ وَقَضَاءِ مَفْصُولٍ وَحَتْمِ مَقْضِيٍّ وَقَدَرِ مَقْدُورٍ وَأَجَلٍ مُسَمًّى لَوْفَتِ مَعْلُومٍ، فَ«لَا يَسْتَحْفَنُكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ»^۱،

۱. الزوم / ۶۰

«إِنَّهُمْ لَنْ يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا»^۱، فَلَا تَعْجَلْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَعْجَلُ لِعَجَلَةِ الْعِبَادِ، وَلَا تَسْبِقَنَّ اللَّهَ فُتُعْجِزَكَ الْبَلِيَّةُ فَتَضْرَعَكَ، قَالَ: فَغَضِبَ زَيْدٌ عِنْدَ ذَلِكَ ثُمَّ قَالَ: لَيْسَ الْإِمَامُ مِمَّا مَنْ جَلَسَ فِي بَيْتِهِ وَأَرْحَى سِنْرَهُ وَثَبَّتَ عَنِ الْجِهَادِ، وَلَكِنَّ الْإِمَامَ مِمَّا مَنْ مَنَعَ حُوزَتَهُ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ وَدَفَعَ عَنِ رَعِيَّتِهِ وَذَبَّ عَنِ حَرِيمِهِ، قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: هَلْ تَعْرِفُ يَا أُخِي مِنْ نَفْسِكَ شَيْئًا مِمَّا نَسَبْتَهَا إِلَيْهِ فَتَجِيءَ عَلَيْهِ بِشَاهِدٍ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ أَوْ حُجَّةٍ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَوْ تَضْرِبَ بِهِ مِثْلًا؟! فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَحَلَّ حَلَالًا وَحَرَّمَ حَرَامًا وَفَرَضَ فَرَائِضَ وَضَرَبَ أَمْثَالَ وَسَنَّ سُنَنًا، وَلَمْ يَجْعَلِ الْإِمَامَ الْقَائِمَ بِأَمْرِهِ شُبْهَةً فِيمَا فَرَضَ لَهُ مِنَ الطَّاعَةِ أَنْ يَسْبِقَهُ بِأَمْرٍ قَبْلَ مَحَلِّهِ أَوْ يُجَاهِدَ فِيهِ قَبْلَ حُلُولِهِ، وَقَدْ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي الصَّيْدِ: «لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ»^۲ أَفَقْتُلُ الصَّيْدَ أَغْظَمَ أَمْ قَتَلَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ؟! وَجَعَلَ لِكُلِّ شَيْءٍ مَحَلًّا، وَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: «وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا»^۳ وَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ: «لَا تَحْلُوا شَعَائِرَ اللَّهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ»^۴ فَجَعَلَ الشُّهُورَ عِدَّةً مَعْلُومَةً فَجَعَلَ مِنْهَا أَرْبَعَةَ حُرْمًا وَقَالَ: «فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَلِمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ»^۵ ثُمَّ قَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرْمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ»^۶ فَجَعَلَ لِذَلِكَ مَحَلًّا وَقَالَ: «وَلَا تَعَزَّمُوا عُقَدَةَ النَّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ»^۷ فَجَعَلَ لِكُلِّ شَيْءٍ أَجَلًا وَلِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابًا، فَإِنْ كُنْتَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكَ وَبَيِّنٍ مِنْ أَمْرِكَ وَتَبَيَّنَ مِنْ شَأْنِكَ فَشَأْنُكَ، وَإِلَّا فَلَا تَرُومَنَّ أَمْرًا أَنْتَ مِنْهُ فِي شَكٍّ وَشُبْهَةٍ، وَلَا تَتَعَاطَ زَوَالَ مَلِكٍ لَمْ تَنْقُضْ أَكْلَهُ وَلَمْ يَنْقُطِعْ مَدَاهُ وَلَمْ يَبْلُغِ الْكِتَابُ أَجَلَهُ، فَلَوْ قَدْ بَلَغَ مَدَاهُ وَانْقَطَعَ أَكْلُهُ وَبَلَغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ لَانْقَطَعَ الْفَضْلُ وَتَتَابَعَ النُّطَامُ وَلَا عَقَبَ اللَّهُ فِي التَّابِعِ وَالْمُتَّبِعِ الدَّلَّ وَالصَّعَارَ، أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ إِمَامٍ ضَلَّ عَنْ وَفَيْتِهِ فَكَانَ التَّابِعُ فِيهِ أَعْلَمَ مِنَ الْمُتَّبِعِ، أَتُرِيدُ يَا أُخِي أَنْ تُحْيِيَ مِلَّةَ قَوْمٍ قَدْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَعَصَوْا رَسُولَهُ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ بَعِيرٍ هُدَى مِنَ اللَّهِ وَادَّعَوْا الْخِلَافَةَ بِلَا بَرْهَانٍ مِنَ اللَّهِ وَلَا عَهْدٍ مِنْ رَسُولِهِ؟! أَعِيدُكَ بِاللَّهِ يَا أُخِي أَنْ تَكُونَ غَدًا الْمَصْلُوبَ بِالْكَنَاسَةِ، ثُمَّ ازْفَضْتُ عَيْنَاهُ وَسَأَلْتُ دُمُوعَهُ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُ يَبِينُنَا وَبَيِّنَ مَنْ هَتَكَ سِثْرَنَا وَجَحَدَنَا حَقًّا وَأَفْشَى سِرَّنَا وَنَسَبَنَا إِلَى غَيْرِ جَدِّنَا وَقَالَ فِينَا مَا لَمْ نَقُلْهُ فِي أَنْفُسِنَا»^۸؛ «زيد بن علي بن الحسين عليهما السلام به نزد ابو جعفر محمد بن علي (باقر) آمد، در حالی که نامه‌هایی از اهل کوفه با خود داشت که در آن‌ها او را به نزد خود فرا خوانده بودند و

۱ . الجاثية / ۱۹

۲ . المائدة / ۹۵

۳ . المائدة / ۲

۴ . المائدة / ۲

۵ . التوبة / ۲

۶ . التوبة / ۵

۷ . البقرة / ۲۳۵

۸ . الكافي للكليني، ج ۱، ص ۳۵۶

از اجتماع خود خبر داده بودند و به قیام امر کرده بودند، پس ابو جعفر علیه السلام به او فرمود: این نامه‌ها از طرف آنان شروع شده یا جواب چیزی است که تو برایشان نوشته‌ای و آنان را به سویش دعوت کرده‌ای؟ گفت: بلکه از طرف مردم شروع شده است؛ چراکه حق ما و قرابت ما با رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را می‌شناسند و وجوب موَدّت ما و اطاعت ما را در کتاب خداوند می‌یابند و تنگی و محنت و بلایی که در آن هستیم را می‌بینند. پس ابو جعفر علیه السلام به او فرمود: اطاعت فریضه‌ای از جانب خداوند عزّ و جلّ و سنتی است که در گذشتگان جاری کرده است و همان طور در آیندگان هم جاری می‌کند، ولی اطاعت تنها برای یکی از ما (اهل بیت) است و موَدّت برای همه‌ی ماست و امر خداوند برای اولیائش با حکمی پیوسته و قضائی قطعی و سرنوشتی مقدر و اندازه‌ای معین و اجلی مقرر و زمانی مشخص جاری می‌شود. بنابراین، >کسانی که یقین ندارند تو را سبک نسازند<، >آنان برای تو چیزی را از خداوند کفایت نخواهند کرد<. پس عجله نکن؛ چراکه خداوند به خاطر عجله‌ی بندگان عجله نمی‌کند و از خداوند پیشی نگیر که گرفتاری تو را عاجز خواهد ساخت و بر زمینت خواهد زد. پس زید در این هنگام به خشم آمد و گفت: امام از ما کسی نیست که در خانه‌اش نشسته و پرده‌اش را انداخته است و از جهاد باز می‌دارد، بل امام از ما کسی است که از حوزه‌ی خود پاسداری می‌کند و در راه خداوند چنانکه سزاوار است جهاد می‌کند و از رعیت خود دفاع می‌کند و از حریم خود حفاظت می‌کند! ابو جعفر علیه السلام فرمود: برادرم! آیا چیزی از این‌ها که به خودت نسبت دادی را در خودت سراغ داری، به نحوی که بتوانی برای آن شاهدی از کتاب خدا یا حجتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بیاوری یا مثالی یاد کنی؟! هرآینه خداوند عزّ و جلّ حلال و حرامی قرار داده و فرائضی تشریح کرده و مثل‌هایی زده و سنت‌هایی مقرر داشته و برای امامی که قائم به امر اوست هیچ شبهه‌ای در اطاعتی که برایش واجب ساخته، قرار نداده است تا در کاری که جای آن نیست از او پیشی بگیرد یا قبل از وقتش در راه او جهاد کند، در حالی که خداوند عزّ و جلّ درباره‌ی شکار فرموده است: >در حالی که محرم هستید شکار نکنید<، پس آیا کشتن شکار بزرگ‌تر است یا کشتن انسانی که خداوند محترم داشته است؟! و برای هر چیزی جایی قرار داده؛ چنانکه فرموده است: >پس چون از احرام درآمدید شکار کنید< و فرموده است: >شعائر خداوند و ماه حرام را حلال نکنید<، پس ماه‌ها را به تعداد معینی قرار داده و چهار تا از آن‌ها را حرام ساخته و فرموده است: >چهار ماه در زمین بگردید و بدانید که شما خداوند را عاجز نتوانید کرد<، سپس فرموده است: >پس چون ماه‌های حرام سپری شد مشرکان را هر جایی که یافتید بکشید<، پس برای آن وقتی قرار داده و فرموده است: >اقدام به بستن نکاح نکنید تا آن گاه که عده سپری شود<، پس برای هر چیزی اجلی و برای هر اجلی

کتابی قرار داده است. پس اگر تو بر بینه‌ای از جانب پروردگارت و یقینی نسبت به کارت و وضوحی نسبت به شأنت هستی خودت می‌دانی، ولی اگر این گونه نیست خودت را در کاری وارد نکن که نسبت به آن در شک و شبهه هستی و اقدام به ساقط کردن حکومتی نکن که هنوز روزی اش را نخورده و دورانش را به پایان نرسانده و اجلس نرسیده است؛ چراکه هرگاه دورانش را به پایان رساند و روزی اش را خورد و اجلس رسید، رشته پاره می‌شود و حوادث پی در پی روی می‌دهد و خداوند ذلت و حقارت را نصیب تابع و متبوع می‌گرداند. به خدا پناه می‌برم از امامی که زمانش را نشناسد و تابع دربارهی آن از متبوع عالم‌تر باشد! برادرم! آیا می‌خواهی آیین مردمی را زنده کنی که به آیات خداوند کافر شده‌اند و پیامبرش را نافرمانی کرده‌اند و از خواهش‌های خود بدون هدایتی از جانب خداوند پیروی نموده‌اند و بدون برهانی از جانب خداوند یا عهدی از جانب پیامبرش مدعی خلافت شده‌اند؟! تو را به خداوند می‌سپارم از اینکه فردا در کناسه‌ی کوفه به دار آویخته شوی! سپس چشمانش گریان و اشک‌هایش سرازیر شد و فرمود: خداوند میان ما و کسانی که پرده‌ی مان را دریدند و حَقمان را انکار کردند و رازمان را فاش ساختند و ما را به غیر جَدمان نسبت دادند و دربارهی ما چیزی گفتند که خود دربارهی خود نگفتیم داوری کند».

این روایت و روایات دیگری مانند آن، نشان می‌دهند که امامان اهل بیت علیهم السلام، زمان را برای قیام مسلحانه مناسب نمی‌دانستند و حمایت مردم را برای تشکیل حکومت کافی نمی‌یافتند و از این رو، با قیام زید موافق نبودند و عدم موافقت خود را هم صریحاً اعلام می‌کردند. البته این در خصوص قیام زید بود که ظاهراً نیت خوبی داشت و می‌خواست حکومت را به امامی از اهل بیت علیهم السلام بسپارد، ولی در خصوص قیام دیگران، مشکل تنها مناسب نبودن زمان و کافی نبودن حمایت مردم نبود، بل این بود که آنان اساساً نیت خوبی نداشتند و می‌خواستند حکومت را برای خود بگیرند یا به کسی دیگر جز امامان اهل بیت علیهم السلام بسپارند. اکنون نیز زمان برای قیام مسلحانه مناسب نیست و حمایت مردم برای تشکیل حکومت کفایت نمی‌کند و از این رو، جناب منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی که نیت خوبی دارد و می‌خواهد حکومت را به امامی از اهل بیت علیهم السلام بسپارد، به شیوه‌ی زید عمل نمی‌کند، بلکه جهادی علمی و فرهنگی را در پیش گرفته است تا نخست شرایط لازم را فراهم سازد؛ چنانکه فرموده است: «مَنْ يَعْدِرُنِي مِنْ قَوْمٍ يَأْمُرُونِي بِالْقِيَامِ وَلَمَّا تَنْزِلِ الْمَلَائِكَةُ؟! وَلَيْنَ قُمْتُ قَبْلَ أَنْ تَنْزِلَ الْمَلَائِكَةُ لَكُنْتُ أَضَلَّ مِنْ حِمَارِ أَهْلِي»^۱؛ «چه کسی من را معذور می‌دارد دربارهی قومی که من را به قیام امر می‌کنند

۱. گفتار ۱۵۸، فقره‌ی ۶

در حالی که هنوز فرشتگان نازل نشده‌اند؟! و اگر پیش از آنکه فرشتگان نازل شوند قیام کنم از الاغ خانه‌ام گمراه‌ترم!» و فرموده است: «هان! برای چیزی که در گرو لحظه‌هاست، شتاب نکنید؛ چراکه جوجه تا پر در نیاورده است نمی‌پزد و صاعقه تا برق نزده است نمی‌غزد»^۱؛ یعنی قیام پیش از فراهم شدن شرایط لازم، روا نیست.

بایکله اطلاع هر سنی از فتره منصوصه‌ها شیخ خراسانی
 عجلت علیهم السلام بحسن ما یحکم فیها من شیخها

